

Soru 1:

Bir felsefi ve edebî düşünce olan hümanizm, İtalya'da 14. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkıp modern kültürün en önemli unsuru olarak Avrupa'nın diğer ülkelerine yayılmıştır. Hümanizm, insanın değerini kabul eden, onu her şeyin ölçütü olarak tanımlayan, insanın doğasını, yeteneklerini, sınırlarını ya da ilgilerini konu edinen bir felsefedir. Rönesans ve hümanizmin edebiyat üzerindeki etkisi büyüktür. Edebiyat akımlarının doğuş temelini bu iki felsefe ve düşünce sisteminde aramak gerekir. "Bu hareket bütün dünya için, yeni bir uygarlık döneminin başlangıcı oldu. Hümanistler ve Rönesansçı aydınlar bugünkü Batı uygarlığının dil, edebiyat ve eğitim öğretmenleri oldular."

Bu parça, aşağıdaki görüşlerden hangisini desteklemektedir?

- A) Hümanizmin kaynağının Anadolu olduğunu
- B) Hümanizm ve Rönesans'ın bilime katkısının ne olduğunu
- C) Edebî akımların kaynağının felsefi düşünceler olduğunu
- D) Edebî akımların birbirine karşı oluştuğunu
- E) Batı uygarlığının Türk kültürünü etkilediğini

Soru 2:

Kimi adam vardır ki sabahtan akşama kadar oturur ve düşünür. Onun bir hazine-i efkârı vardır, yani fikir cihetinden zengindir; kimi adam da vardır ki sabahtan akşama kadar ayak üstü çalışır, meselâ bir rençper, fakat yaptığı iş dört tuğlayı üstüste koymaktan ibarettir. Evvelki insan tembel görünür velâkin çalışkandır, diğer insan çalışkan görünür velâkin yaptığı iş sudandır. Zira birisi maneviyat ile zihin gayretiyle yapılan iştir; öbürü vücut ile bedenle yapılan iştir. Maneviyat daima daha âlidir, vücut sefildir. Yapılan işlerin farkı da bundandır.

Bu parçanın konuyu ele alışına göre edebiyatın hangi bilim dalıyla ilişkisinden söz edilebilir?

- A) Resim
- B) Müzik
- C) Felsefe
- D) Tarih
- E) Psikoloji

Soru 3:

Günümüze kadar yazılmış Türkçe sözlüklerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) *Divanü Lugâti't-Türk*, Türkçenin ilk sözlüğüdür.
- B) *Kutadgu Bilig*'de Türkçenin tarihî gelişimi anlatılmaktadır.
- C) *Muhâkemetü'l-Lugateyn*'de, Türkçe ve Farsçanın karşılaştırması yapılmıştır.
- D) *Kamus-ı Türkî*, Şemsettin Sami tarafından yazılmıştır.
- E) Ahmet Vefik Paşa'nın *Lehce-i Osmani* adlı bir sözlük çalışması vardır.

Soru 4:

Birkaç karınca bir kanadın birer yanından tutmuş çekiştiriyorlar. (I) Sanıyorsun ki bu çekiştirmelerle kanat olduğu yerde dönüp duracak, bunu yuvalarına götüremeyecekler. (II) Kanadı epeyce döndürdükten ve çekiştirdikten sonra ince ucunu yuvanın ağzından sokuyorlar. (III) Bu sefer sanıyorsun ki bu kanadı yuvanın deliğinden içeri sokamayacaklar. Bu sanış da doğru çıkmıyor. (IV) Bu sanış doğru değildir. (V) Kanadın geniş olan yanı yumuşak olduğu için içerden çekince inceli delikten giriyor ve kayboluyor.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerden hangi ikisi yer değiştirdiğinde anlatım akışı sağlanmış olur?

- A) I-V
- B) II-III
- C) I-IV
- D) III-V
- E) II-IV

Soru 5:

Romanda kişiler, belirli bir toplumsal çevre içinde ele alınır. Karakter çizme, tiplere yollarıyla verilir insan ögesi. Bu yönde de değişik tespitler ve düşünceler vardır. Sözelimi Virginia Woolf'a göre çağdaş romancının görevi, insanın iç dünyasıyla ilgilenmektir. Dış dünyaya yönelen yazarlar gerçeği veremezler. Yapılacak iş, yeni anlatım yolları deneyerek kişilerin iç dünyasına yönelmektir. Çünkü insan yaşamının gerçekleri kişilerin içinde saklıdır.

Aşağıdaki yargılardan hangisi parçada anlatılanları destekler niteliktedir?

- A) Edebiyat ile felsefenin birbirinden yararlanması kaçınılmazdır.
- B) Edebiyat kişilerin iç dünyasını bütün ayrıntılarıyla anlatır.
- C) Edebiyat; sosyoloji, tarih, felsefe gibi bilimlerden etkilenir.
- D) Gerçeğe ulaşmak isteyen edebî ürünler psikolojiden yararlanmalıdır.
- E) Yaşamın gerçekleri, romanlarda anlatılan kişilerin dış dünyayla ilişkilerinde saklıdır.

Soru 6:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde boş bırakılan yere farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) Ablası, 2018()2019 eğitim-öğretim yılında liseyi bitiriyor.
- B) Moğolca da Türkçe gibi Ural()Altay dil ailesine mensuptur.
- C) İstanbul Üniversitesi Fen()Edebiyat Fakültesine geçen yıl başlamıştı.
- D) Türkçe()İngilizce Sözlük'ünü gramer derslerinde fazlasıyla kullanırdı.
- E) Uzun ince bir yoldayım()Gidiyorum gündüz gece, dizelerini mırıldandı.

Soru 7:

Edebî eserlerin bütünüyle bir fikir, felsefe veya ideoloji ile yüklü olmasını ve bunu açık bir şekilde okuyucuya iletmesini beklemek yanlıştır. Çünkü söz konusu istek ancak öğretici metinlerin yerine getirebileceği bir yükümlülüktür, edebiyatın değil. Fazla ideoloji sanat eseri içinde eritilmediği sürece sanatçıya ayak bağı olacaktır. Bununla birlikte “Fikir, düşünce, felsefe ve ideoloji edebiyatın dünyasına giremez!” gibi kesin bir kural da konamaz. Nitekim edebiyat da diğer bilimlerin yaptığı gibi başka bilimlerden faydalanır. Her türlü fikir, düşünce ve felsefi bakış; edebiyatın dünyasına yabancı kalmamak, edebî bir niteliğe bürünmek şartıyla edebiyatın içeriğinde yer alabilir.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Parça, öğretici bir metin olduğundan yazar ile anlatıcı aynı kişidir.
- B) Parçada geçen “ayak bağı” kelime grubu örtük ileti örneğidir.
- C) Parçada düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama ve örnek verme vardır.
- D) Parçada bilim dallarının birbirinden yararlanabileceğinden bahsedilmiştir.
- E) Parçada felsefi bir düşüncenin olduğu gibi edebiyatta yer alamayacağı vurgulanmıştır.

Soru 8:

Halk edebiyatımız, insanının çeşitli ruh hâllerini dile getiren zengin şiirlerle doludur.

“Ellerin mektubu gelmiş okunur, Benim yüreğime hançer sokulur.”

...

“Bu ellerin taşı hiç bana değmez, İlle dostun gülü yaralar beni.”

Bu konuyla ilgili daha pek çok örnek sıralanabilir.

“Anasının bir tanesini hor görmesinler.” gibi basit görünen bir dize bile yabancı yere gelin gidecek bir genç kızın kaygılı hâlini ne güzel dile getirmektedir.

Bu parçada verilen dizeler ve açıklamalarla edebiyatın hangi bilim dalıyla olan ilişkisi vurgulanmak istenmiştir?

- A) Tarih
- B) Sosyoloji
- C) Psikoloji
- D) Felsefe
- E) Filoloji

Soru 9:

Sözlük iki bölümden oluşur. Birinci bölümde Türkçenin genel kullanım kurallarına dair Arap okur bilgilendirilirken ikinci bölüm sözlüktür ve Hakaniye lehçesinden yaklaşık 9 bin Türkçe kelimenin oldukça ayrıntılı Arapça açıklamasını ve bunların çoğunun cümle içinde kullanımını içerir. Sözlük kısmı, elbette bugünkü gibi Latin alfabetik sıraya göre değil, tamamen dönemin Arapça sözlük düzenine göre oluşturulur. Kaşgarlı Mahmut eserde, Halil bin Ahmet’in (8. yüzyılda yazdığı ve Arapçanın kabul edilen ilk sözlüğü) “Kitabu'l Ayn”ındaki çerçeveyi esas aldığını belirtir.

Bu parçada aşağıdaki sözlüklerden hangisi hakkında bilgi verilmiştir?

- A) Kamus-ı Türkî
- B) Lehçe-i Osmanî
- C) Divanü Lugâti't-Türk
- D) Mukaddimetü'l-Edeb
- E) Müntahabat-ı Lügat-ı Osmaniyye

Soru 10:

Aşağıdakilerden hangisi Zemahşeri'nin Arapça öğrenmek isteyenler için kaynak niteliği taşıyan sözlük türündeki eseridir?

- A) Kamus-ı Türki
- B) Lehce-i Osmani
- C) Divanü Lügâti't-Türk
- D) Mukaddimetü'l-Edeb
- E) Muhâkemetü'l-Lugateyn

CEVAPLAR: 1-C 2-C 3-B 4-E 5-D 6-E 7-C 8-C 9-C 10-D